



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Feria 6. De verbis otiosis in die Iudicii condemnandis: & de usu
temperantiæ in continenda lingua. Quæ est Regula temperantiæ in
edendo, eadem est in loquendo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

ca/mrus sit in terram. Accepit quidem tentandi licentiam, sed non accepit copiam subruendi, nisi sua sponte labatur infirmo affectus, qui sibi auxilium non norit accersere.

Ep. 1.

Denique rem totam videtur conficere peramica illa quæ est Pici Mirandulani adhortatio ad pugnam: Vocatur ad coronam qui vocatur ad pugnam, atque ad eam præferimus in qua nemo vincit potest in virtute neque aliu nobis ut vincamus virtutis opus est, quam ut vincere ipsi velimus. Magna Christiani felicitas, quoniam & in eju arbi-

trio posita est victoria, & omnium vincenit voto, omnique expectatione majora sunt futura premia. **CONTEMPLARE** viam, conforta lumbos. *Nabum. 2.* robor a virtutem valde.

Vide in 1. parte, & in aliis, ubi de fortitudine nominatum verò In die sancti Stephani, qui plenus gratia & fortitudine sic nos certare fortiter docuit, ut injuriam inferat: gratiæ maximam quæ sic non certat fortiter, Et in 4. parte, Fer. 4. Hebdom. 21.

FERIA SEXTA.

DE VERBIS OTIOSIS IN DIE IUDICII CONDEMNANDIS.

Et de usu temperantiæ in continenda lingua.

Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Matth. 12.

VERITAS PRACTICA.

I. PUNCTUM.

Quæ est regula temperantiæ in edendo, eadem est in loquendo.

RATIO EST, Quia regula temperantiæ in edendo, est necessitas.

Sed hæc eadem est in loquendo regula.

Ergo quæ est regula temperantiæ in edendo, eadem est in loquendo. Unde ex opposito hæc alia veritas sic formari potest.

Eadem est oris intemperantiæ in loquendo, quæ est in edendo.

RATIO EST, Quia ubi est eadem regula temperantiæ contra quam peccatur, ibi est eadem oris intemperantiæ.

Sed eadem est regula temperantiæ in loquendo quæ est in edendo.

Ergo & eadem utrobique dicenda est oris intemperantiæ, & ex aquo detestanda simul ac fugienda.

CUM Christus Dominus Phariseorum sermonem impietatis & blasphemie condemnasset, tunc de pernicioso lingue abusu ac de loquendi vitiis multa differuit, quæ non modò præsentibus qui aderant, sed & absentibus quoque spectabant, ut inde proficerent. Progenies viperarum, inquit, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali! Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesaurum profert bona, & malus homo de malo thesaurum profert mala. Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines, reddent rationem in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Formidanda certe sententia, & ad continendam linguam valde opportuna.

Sed quia quid sit verbum otiosum aut quale sit malum, vix novimus, ex notiori aliquo vitio deducenda est notitia, & audienda veritas quæ refertur, vel eandem esse regulam temperantiæ, vel eandem esse oris intemperantiæ in loquendo, quæ est in edendo. Quid notius & quid probrosius quam hæc eorum incontinentia? Inter omnia vitia humana, vitium intemperantiæ maxime ex-
2. 2. 9. 143.
a 4.
probabile est, inquit sanctus Thomas: unde si hoc
vi-

vitium tale sit in loquendo quale est in edendo, profecto erit etiam quod intemperatè loquentem non minus pudefaciat quam intemperatè comedentem. Jam verò videamus quanta sit paritas in utroque: quid est enim & unde cognoscitur oris intemperantia in comedendo? Quando videlicet inordinatè supra quàm necesse est aut quàm decet, cibi sumuntur: nam sicut regula temperantiae sumitur secundum necessitatem praesentis vitae ita intemperantia quae est illi opposita dignoscitur, prout has necessitatis excedit regulas. Expressus est & egregius, haec de re sancti Thomae articulus ubi concludit, *Omnia delectabilia*

2. 2. q. 141. a. 6. *quae in usum hominis veniunt, ordinatè ad aliquam huius vitae necessitatem sicut ad finem. Et ideo temperantia, inquit, accipit necessitatem huius vitae sicut regulam delectabilium quibus utitur, ut scilicet tantum eum utatur, quantum necessitas huius vitae requirit: Afferitque illud celebre san-*

1. de Mor. Eccl. c. 21. *cti Augustini dictum: Habet vir temperans in rebus huius vitae regulam utroque testamento firmam, ut eorum nihil diligat, nihil per se appetendum putet, sed ad vitam huius atque officiorum necessitatem, quantum satis est usurpet, utentis modestia, non amantis affectu.*

Cassian. Coll. 3. c. 11. *Quam quis ergo rerum earum quae delectabiles sentiuntur, plusquam satis est, aut supra quod sufficiat, immodestè & inordinatè usurpat appetit, ea universim intemperantia dicitur, & particulatim oris intemperantia, cum circa cibum & potum talis versatur inordinatio. Multi quidem à sanctis Patribus afferuntur modi, quibus pro-*

S. Greg. 10. Mor. 27. *variis circumstantiis peccari possit in hac materia: sed quod praecipuum est caput, spectat excessum quo temperantiae regula quae honesta, & rationalis necessitatis formata est legibus, violatur. Manducaverunt, & saturati sunt nimis. Vobis qui saturati estis, CARNIS curam ne feceritis in desiderio. Quae fieri in desiderio prohibetur, ait S. Gregorius, in necessitate conceditur, sed saepe dum incautè necessitati condescendimus, desideris deserimus. Quamobrem qui temperantia student quasi quidam rectissimi arbitri inter necessitatem voluptatisque consistuti, hanc consulando sublevent, illam premendo fruantur, sic idem*

1. 10. Mor. c. 28. *alibi fufius, Nonne id tibi videtur æquum? Nonne vel nomen crapulae detestaris?*

II. PUNCTUM.

SED hac eadem est in loquendo regula: sic aut temperata per rectam rationem necessitatis & militatis leges moderanda est lingua.

Sic enim temperanda est lingua ut per eam omnino non peccetur, cum omne prius peccatum sit evitandum. At verò non potest intelligi quomodo aliter peccatum loquendo evitetur, nisi loquela his necessitatis vel utilitatis legibus temperetur. Nam cum verbum otiosum arguatur à Domino tanquam malum, de quo sit reddenda ratio, seu de quo poena sit exigenda in die iudicii: nihilque aliud sit verbum otiosum ut sancti Patres affirmant, imprimisque S. Gregorius, *Quam quod ratione iusta necessitatis, aut intentione pia utilitati caret, Nonne evidenter inferatur, loquendi regulam esse necessitatem vel utilitatem? Cum alioquin nisi esset necessitas, peccaretur loquendo, nec aliter peccaretur quam quod regula temperantiae hic servanda & quae necessitatis lege costringitur non servaretur.*

Hinc illud Sapientis valde aptum; *Adolescens, loquere in causa tua viri si bene interrogatus fueris, habeat caput resp. osum tuum; Quali dicere te loquaris nisi in magna necessitate, cumque etiam necessitas loquendi te urgebit, ut accedit in causa nostra, cave multiplices sermonem, sed quam breviter expedi & sermonem contrahere. Quod & ipsum multis & variis loquendi modis universa Scriptura exprimit, ut cum ait: In multiloquio non deerit peccatum. Qui multis verbis utitur, laedit animam suam. INDISCIPLINA est loquela non assuescat ostium, est enim in illa verbum peccati. SIT sermo vester, Est est, Non non, quod autem haec abundantius est, à malo est. Quid clarius? Quid expressius? Sive ut vitium in se, sive ut in te cognoscas?*

III. PUNCTUM.

EADEM est igitur regula temperantia, ac proinde eadem prorsus est oris intemperantia in loquendo atque in comedendo. Utrumque enim ad temperantiam refertur, cuius est proprie moderari affectum & usum circa delectabilia: & ita moderari ut intra leges & terminos honestae necessitatis vel utilitatis contineatur: unde si comedendo temperantia propter violatas necessitatis leges & regulas violatur, cur non in loquendo? Cur dicetur intemperans, qui necessitatem aut modum comedendi non servat; aut cur eodem nomine non infamabitur cæteris paribus qui supra quàm necesse est, aut quàm minus decet, liberè loquitur? An quia non tale est iudiciū hominum? An quia non sic de utroque sentimus? Non sic apparet inordinatè loquentis vitium

tium sicut comedentis? Verum si homo tu quis es? Si Deus contra sentit, si Judex ipse qui nec falli nec fallere potest ita condemnat loquentem ut de verbo otioso futuram sit judicium & ex verbis suis homo sit condemnandus, quis leve putet vel leviter loqui? An frustra putas Scripturam loqui? Certè nunquam magis verborum, si fas ita loqui, quam cum de verbis temperandis loquitur; quorsum verò tot verba, tot sententiæ, tot multiplicata rationes de hoc argumento, nisi ut id gravius & momentosius quam cogitari vulgò solet cogitemus?

Ecc. 6.

Et certè sic videtur Sapiens utrumque simul complexus cum dixit. *Omnis labor hominis in ore ejus*: Cujus dicti duplex hic sensus est. Primus, idcirco laborandum est hominibus ut comedant, ut huic necessitati serviant. Secundus, in hoc præcipue laborandum est omnibus, ut os suum sive linguam suam custodiant; in quem sensum monerat Ecclesiasticus: *Ori tuo facis ostia & seras*:

Ecc. 13.

*aurum tuum & argentum tuum confis, & verbum tuum facis stateram, & franos ori tuo rechas; & attendo ne forte labarum in lingua. Id est, impende in hunc finem quidquid habes pretiosius, nulli labori, nulli proliis impensæ propterea parcas, nulla in te putes tibi magis laborandum. Unde & idem: *Quis dabit ori meo custodiam & super labia mea signaculum certum, ut non cadam ab ipsis & lingua mea perdat me?* Hinc illa Jobi tremenda confessio. *Qui leviter locutus sum, responders quid possum? Manum meam ponam super os meum. Unum locutus sum quod utinam non dixissem, & alterum, quibus ultra non addam. Ubi hæc egregiè S. Gregorius: Sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vita, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum, unde in S. Ecclesia manus super os ponitur, dum in electu ejus quotidiè otiosa locutionu vitium, bona actionis virtute operitur. Itane cogitas de expiandis otiosis verbis tuis? Mirum quantos in fletus propterea erumpat S. Augustinus, ut videre est in his quæ de se ipse confitetur.**

Job. 23.

Quis dabit ori meo custodiam & super labia mea signaculum certum, ut non cadam ab ipsis & lingua mea perdat me? Hinc illa Jobi tremenda confessio. *Qui leviter locutus sum, responders quid possum? Manum meam ponam super os meum. Unum locutus sum quod utinam non dixissem, & alterum, quibus ultra non addam. Ubi hæc egregiè S. Gregorius: Sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vita, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum, unde in S. Ecclesia manus super os ponitur, dum in electu ejus quotidiè otiosa locutionu vitium, bona actionis virtute operitur. Itane cogitas de expiandis otiosis verbis tuis? Mirum quantos in fletus propterea erumpat S. Augustinus, ut videre est in his quæ de se ipse confitetur.*

Job. 39.

Qui leviter locutus sum, responders quid possum? Manum meam ponam super os meum. Unum locutus sum quod utinam non dixissem, & alterum, quibus ultra non addam. Ubi hæc egregiè S. Gregorius: Sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vita, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum, unde in S. Ecclesia manus super os ponitur, dum in electu ejus quotidiè otiosa locutionu vitium, bona actionis virtute operitur. Itane cogitas de expiandis otiosis verbis tuis? Mirum quantos in fletus propterea erumpat S. Augustinus, ut videre est in his quæ de se ipse confitetur.

1. 32. Mor.

c. 2.

Qui leviter locutus sum, responders quid possum? Manum meam ponam super os meum. Unum locutus sum quod utinam non dixissem, & alterum, quibus ultra non addam. Ubi hæc egregiè S. Gregorius: Sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vita, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum, unde in S. Ecclesia manus super os ponitur, dum in electu ejus quotidiè otiosa locutionu vitium, bona actionis virtute operitur. Itane cogitas de expiandis otiosis verbis tuis? Mirum quantos in fletus propterea erumpat S. Augustinus, ut videre est in his quæ de se ipse confitetur.

Ino. Conf.

c. 37.

Qui leviter locutus sum, responders quid possum? Manum meam ponam super os meum. Unum locutus sum quod utinam non dixissem, & alterum, quibus ultra non addam. Ubi hæc egregiè S. Gregorius: Sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vita, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum, unde in S. Ecclesia manus super os ponitur, dum in electu ejus quotidiè otiosa locutionu vitium, bona actionis virtute operitur. Itane cogitas de expiandis otiosis verbis tuis? Mirum quantos in fletus propterea erumpat S. Augustinus, ut videre est in his quæ de se ipse confitetur.

Serm. de

scripturis cu-

rodian.

Qui leviter locutus sum, responders quid possum? Manum meam ponam super os meum. Unum locutus sum quod utinam non dixissem, & alterum, quibus ultra non addam. Ubi hæc egregiè S. Gregorius: Sancti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere meritis vita, student bonorum operum pondere premere immoderata verborum, unde in S. Ecclesia manus super os ponitur, dum in electu ejus quotidiè otiosa locutionu vitium, bona actionis virtute operitur. Itane cogitas de expiandis otiosis verbis tuis? Mirum quantos in fletus propterea erumpat S. Augustinus, ut videre est in his quæ de se ipse confitetur.

judicij: quanto districtius de verbis mendaci, mendaci & injuriosi? De elato vel laevo, de adulatorio aut astratorio judicabuntur? Quàm vera sententia, fratres, in multiloquio non offugiendum peccatum? *Ve enim prateriam cetera, si propterea est otiosum verbum, quod nullam rationabilem causam habeat, quam rationem de eo reddere poterimus quod est prater rationem? Nemo vestrum, fratres, parvi aestimet tempus quod in verbis consumitur otiosis: si quidem tempus acceptabile est & dies salutis. Volat verbum irrevocabile: volat tempus irrevocabile, nec advertit inspiciens quæ amittat. Libet fabulari, ajunt, donec hora praterat. O donec praterat hora! donec praterat tempus! Et post pauca: *Unam tamen vel solum tempus vitam amitteretur in verbis, sed multi in huic etiam vitam amittere comprobantur, sed adimere quoque, & hoc fratribus suis? Et nonnullis interjectis: lingua modicum membrum est, sed nisi caveas, magnum malum. Tenuis est & laza, aptissimum vacuanda cordibus instrumentum, sicut multorum mihi inter vos conscientias arbitror attestari: nisi forte omnes tam perfectissimi, ut nunquam nobis post longas confabulationes inventa sit mens quodammodo vacua, meditatio minus devota, sicca magis affectio, & holocaustum orationis non adeo pingue, propter verba sive qua diximus, sive etiam qua audivimus, verba tamen, facile enim lingua labitur, nec minus facile illabitur cordi, ita ut multo inter loquendum minus profuerit quod propriam cohibuerint, dum non caverint alienam.**

Vide in 1. parte, Die 14. Januarii.

Nemo securè apparet nisi qui libenter latet.

Nemo securè loquitur nisi qui libenter tacet.



SAB-